

Constantin Bușe, *Studii de istorie, mai timpurii și mai târzii* [Prof. Univ. Dr. Cornel-Mihail Lungu: *Argumente*, pp. 9-16], Editura Istros a Muzeului Brăilei „Carol I”, Brăila, 2015 /396 pp./.

Ultima apariție editorială a profesorului Constantin Bușe, pusă sub un titlu atât special, se constituie – prin cele 30 de studii – într-o relevantă sinteză tematică (dar și, și în volumul de față, nu mai puțin ideatică) a unui veritabil slujitor, de atâtea decenii, a muzei Clio, a unui universitar ce s-a constituit, de asemenea de atâtea și atâtea decenii, în model-reper pentru zeci de serii de absolvenți; a unui cercetător a cărui scrupulozitate documentară și onestitate intelectuală sunt, de asemenea, recunoscute în breaslă – și nu numai. Pe bună dreptate, profesorul Corneliu-Mihail Lungu, subliniază, în acest sens, în *Argumente*, că „spre deosebire de cei ce erau determinați, după 1990, să facă «schimbarea la față», Constantin Bușe nu a trebuit să modifice nimic, nici să-și modeleze, ori să-și readapteze, comportamentul la noile cerințe. Nu s-a pus niciodată problema, întrucât așa cum a fost până la evenimentele din 1989 tot astfel a rămas și astăzi: un om vertical, modest, iubitor de adevăr și dreptate, atât de cinstit încât are curajul să privească pe oricine în ochi, să spună lucrurilor pe nume oricând și în fața oricui” (p. 16).

Studiile selectate fac referire la aspecte din istoria modernă a României (despre *Costache Conachi, Eminescu, Iorga, Brătianu, Brăila, comerțul la Gurile Dunării, relațiile româno-poloneze* ș.a.). Concluzia, formulată în 1987, a articolului *Drumul spre Independență*, surprinde legități ale istoriei naționale: „faptele înfățișate mai sus arată cum, în bună măsură, mai bine de un deceniu și jumătate, autoritățile române, începând cu deschizătorul de drum, domnitorul Unirii, Alexandru Ioan Cuza, în pofida suzeranității Porții și împotriva prerogativelor pe care acesta și le asuma, au acționat cu consecvență și tenacitate

pentru a dobândi independența completă a României și dacă nu a fost recunoscută ca atare de către Poartă și de către Puteri, aceste autorități au fost obligate să recurgă la gestul suprem, războiul, pentru a impune prin jertfă de sânge dobândirea și recunoașterea independenței” (p. 76).

Într-un alt studiu, *Intelectuali și oameni politici în și despre România în primul Război Mondial* (pp. 163-188), profesorul Bușe arată că „marile evenimente și transformări petrecute în istoria modernă a României au fost, în măsură însemnată, opera unor intelectuali de marcă, a unor oameni de carte, mari patrioți și inovatori în domeniile lor de activitate – scriitori, istorici, juriști, ingineri, diplomați, artiști, medici, economiști, jurnaliști, slujitori ai bisericii”. Este vorba, în „scurgerea vremii”, de Gheorghe Șincai și Petru Maior, Gheorghe Asaki și Gheorghe Lazăr, Ion Eliade Rădulescu și Mihail Kogălniceanu, Vasile Alecsandri și Nicolae Bălcescu, Alexandru Ioan Cuza și Costache Negri, Goleștii și Brătienii, C.A. Rosetti și A.D. Xenopol, Mihail Eminescu și Bogdan Petriceicu Hașdeu „și mulți alții”, în veacul al XIX-lea, „pentru ca o nouă generație să continue, să împlinească și să desăvârșească lucrarea acestor înaintași, distingându-se, cu deosebire, noii Brătieni, Take Ionescu, Barbu Ștefănescu Delavrancea, Nicolae Titulescu, Vasile Pârvan, Vasile Lucaciu, Octavian Goga, Traian Vuia, Ion Cantacuzino, Alexandru Vlahuță, Ion Nistor, Pantelimon Halipa, Onisifor Ghibu, Iuliu Maniu etc., deasupra cărora s-a impus uriașa personalitate a lui Nicolae Iorga” (p. 164). Un simbol al culturii și neamului românesc, pentru care profesorul Bușe are un adevărat cult este Eminescu: „Ancorat cu toată capacitatea sa intelectuală și cu toate fibrele sensibilității în realitatea imediată a societății românești de la îngemănarea deceniilor la sfârșitul deceniului al optulea și de la începutul deceniului al noulea al veacului al XIX-lea, Mihai Eminescu a ilustrat, ca nimeni altul, publicistica românească, susținută de o informație copleșitoare, internă și externă, dezvăluindu-ne, o dată mai mult, o altă latură a minții sale geniale, gândirea sa, analizele sale, viziunea sa asupra societății românești în cadrul civilizației europene, starea societății românești de astăzi regăsindu-se în bună măsură în tabloul atât de real și adevărat al vremii sale” (p. 111) (articolul *Eminescu și țăranul român* a fost publicat în „Revista noastră”, a elevilor Liceului „Unirea” din Focșani, octombrie-decembrie 1989).

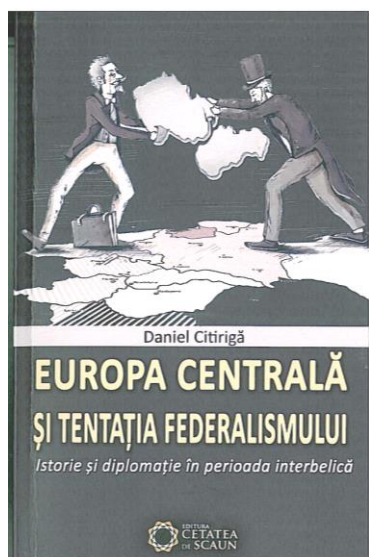
Nu mai puțin actuale sunt aprecierile și viziunea profesorului Constantin Bușe privind locul românilor în ansamblul istoriei universale, atât de hulit astăzi de unii intelectuali cosmopoliți: „Locul și rolul românilor în istoria universală, contribuția lor la civilizația europeană ar putea fi urmărite atât din punct de vedere temporal, al devenirii în timp, de la cele mai vechi manifestări istorice până astăzi, cât și din punct de vedere geografic, spațial, de la zona carpato-dunăreană, la cea sud-europeană (mai concret, centru-sud europeană), euroasiatică, universală.

Ignorarea manifestărilor de cultură și civilizație ale unor popoare s-a tradus, cel mai adesea, prin a le desconsidera, a le atribui calificativul fals și deci,

nedrept, de «barbari». Abia după intrarea în contact cu asemenea «barbari» s-a putut constata că unele din aceste popoare atinseseră un înalt grad de civilizație. Este cazul poporului geto-dac, mărturiile scrise ale Antichității fiind suficiente pentru a-l proba. Din păcate, această mentalitate de desconsiderare a istoriei, a faptelor de cultură ale unui popor numai pentru că nu a venit în contact direct cu el, eventual prin războaie, s-a perpetuat până în vremurile dinspre noi. Iar dacă unii dintre acești «barbari» au fost reținuți, iar alții nu, faptul s-a datorat, tot din păcate, agresivității, războaielor, cuceririlor prin care primii s-au ilustrat.

Pentru a fi cât mai deplin și mai corect înțeleasă, istoria națională trebuie încadrată în/și raportată la istoria universală” (p. 57) (articolul *Vocație umanistă și model cultural*, publicat în „Revista noastră”, ianuarie-martie 1988).

Tomul de față al profesorului Bușe rămâne pilduitor pentru dimensiunea sa științifică și ideatică, mai ales tinerele generații putându-se raporta la substanța lui – într-o evoluție intelectuală a lor care să le ofere veritabile modele. Iar profesorul Bușe este un astfel de model intelectual, uman și științific.

Daniel Citirigă, *Europa Centrală și tentația federalismului. Istorie și diplomație în perioada interbelică* (Asociația pentru Dialog Intercultural și Studii Istorice „Intermarium”) [Prefață: Prof. univ. dr. Ioan Chiper, pp. 9-11. Postfață: prof. univ. dr. Florin Anghel, pp. 385-388], Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2015 /420 pp./.

Recentul volum al tânărului – și promițătorului, întru slujirea documentată și onestă, în buna tradiție a istoriografiei naționale, a lui Clio – universitar ovidian „are la bază” teza de doctorat cu titlul *Concepte și acțiuni federaliste în politica și diplomația central-europeană (1918-1938)* (conducătorul științific: prof. univ. dr. Ioan Chiper) și este structurat potrivit standardelor uzuale la astfel de opuri științifice – *Prefață* (Ioan Chiper) (pp. 9-11), *Introducere* (pp. 13-19), *șase capitole* pp. 20-379) – respectiv: I. *Europa, Europa Centrală și Federalismul* (pp. 20-75), II. *Federalismul ofensiv – metodă de refacere a „spațiului sacru”* (pp. pp. 76-132), III. *Autonomia – formă a federalismului defensiv în Europa Centrală* (pp. 133-297), IV. *Proiecte de uniune dinastică* (pp. 298-321), V. *Percepții diplomatice românești privind proiectele federale central-europene* (pp. 322-363), VI. *Federalismul central-european – percepții istoriografice românești* (pp. 364-379) –, apoi *Concluzii* (pp. 380-384), *Postfață* (Florin Anghel) (pp. 385-388), respectiv *Bibliografie selectivă* (389-419).

Din capul locului, reputatul istoric ce prefațează volumul, după ce circumstanțiază că lumea interbelică „Este o lume a ideilor, a proiectelor și a tentațiilor, cu vizibile porniri nostalgice, pentru recompunerea unor spații statale, conviețuind cu tentative de corectare sau consolidare a noilor realități politico-teritoriale sau cu inițiative și tentative orientate spre viitor, premature însă pentru perioada în care apăreau” (p. 10), subliniază că autorul „ne propune o cercetare din unghiuri de vedere mai noi, cu care poți sau nu fi de acord, poți să o accepți în întregime sau să-i adaugi nuanțe sau completări, dar căreia nu poți să nu-i recunoști imediat gradul ridicat de inedit și originalitate” (p. 11); relevanță

asemănătoare, din perspectiva originalității, făcând și semnatarul *Postfaței*: „Idea autorului potrivit căreia se pot desemna două curente majore de analiză – federalismul defensiv și federalismul ofensiv – este o imagine proaspătă pentru o reconstrucție a discursului istoric și, de aici, istoriografia românească poate pleca în ceea ce îi lipsește de atâta vreme: perspectiva de ansamblu asupra unei regiuni și a evoluțiilor ei” (p. 387).

În adevăr, tânărul slujitor al muzei Clio abordează dezinhibitor și fără complexe o problematică aproape neglijată, pe fond, în cercetarea istorică românească (de menționat, totuși, două lucrări la care nu se facel apel: una, de referință, din anii '30 – V.I. Feraru, *Proiectul de Uniune a Statelor Europene*. Teză de doctorat, susținută în 1935 la Facultatea de Drept a Universității Mihăilene din Iași; „președintele tezei”: profesorul Nicolae Dașcovici /304 pp./; cealaltă, un incitant eseu istoriografic din zilele noastre, cu pecetea particulară a autorului – Gheorghe Dumitrașcu, *Gândire și acțiune românească în crearea Statelor Unite ale Europei: de la Mica Antantă la Uniunea Europeană*. Avertisment: Gh. Buzatu, Tipo Moldova (Colecția *Opera Omnia*), Iași, 2011 /466 pp./). Potrivit concluziilor autorului, „perioada dintre cele două războaie mondiale a demonstrat însă că, în ciuda elementelor și idealurilor comune, provinciile ce au format noile state ori s-au unit cu unele deja existente, au constituit adesea structuri vulnerabile. În contextul acestei fragilizări a statului, dispute precum federalism *versus* centralism sau stat național unitar *versus* provincii autonome au jucat un rol foarte important” (p. 381).

A rezultat, în final, o valoroasă lucrare care se încadrează în fluxul principal – documentar și ideatic – al istoriografiei române de azi, investirea în autor a unor speranțe privind evoluția sa științifică în concordanță cu tradițiile scrisului istoric național de calitate, arătându-se, în ceea ce ne privește, prin volumul de față, pe deplin îndreptățită.

Enciclopedia Română coordonată de Corneliu Diaconovici. *Correspondența Biroului redacțional de la Sibiu cu colaboratorii*, vol. I. 1895-1896. Ediție de documente, note, introducere, nota asupra ediției, glosar și indici de Vasile Ciobanu și Alexiu Tatu, Editura Armanis (Colecția *Documentele Astei*, nr. 1), Sibiu, 2015 /576 pp./.

Cultura română modernă – *recte*, la îngemănarea veacurilor XIX și XX – datorează mult, în planul receptării unei „alfabetizări” la nivel intelectual superior, nu mai puțin prejos ca în restul continentului (în partea sa, mai ales, central- și sud-estică), unor veritabile monumente de cultură care erau, la momentul istoric respectiv (când despre ataotcuprinzătorul Internet nu se bănuia încă nimic...) – *enciclopediile*. Din această perspectivă, *Enciclopedia Română*. Publicată din inițiativa și sub auspiciile Asociațiunii pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român, sub coordonarea românului transilvănean Corneliu Diaconovici (1859-1923), apărută la Sibiu (la prestigioasa Editură și Tipar a sasului Wilhelm Krafft) (trei volume: 1898, 1900, 1904) – este un veritabil reper al civilizației noastre moderne, nu doar prin faptul că este întâiul astfel de travaliu intelectual românesc, cu toată bogăția sa educațional-informațională, cât și din perspectiva racordării național-culturale a neamului la modernitate. Comitetul Asociațiunii relevase încă în prima fasciculă (apărută la 27 august 1896), că „s-a crezut dator de a se îngriji de o publicațiune care să dea publicului cititor român o oglindă cât mai fidelă a stării poporului nostru în toate țările locuite de români și totodată să îl țină la curent cu progresul culturii românești. E o nobilă datorie aceea pe care și-a luat-o comitetul și nu ne îndoim că ea va fi îndeplinită cu toate dificultățile ce i se pun în cale pentru a rămâne astfel ca o pildă generațiunilor viitoare” (p. 12); așa cum se arată în *Introducere* (semnată de arhivistul Alexiu Tatu), „importanța Enciclopediei nu trebuie căutată în originalitatea ei, nici în măsura în care are sau nu un caracter exhaustiv, ci mai degrabă în modul în care a răspuns unor imperative acute ale culturii naționale și în efortul creator al cărturarilor români de

pretutindeni, adunați sub drapelul unificator al Asociațiunii, în numele unei cauze comune supreme: realizarea unității culturale și politice a tuturor românilor” (p. 7); sau, așa cum avea să consemneze (la apariția primei fascicole) Constantin Rădulescu-Motru, „unul din primii recenzenți”: *Enciclopedia* „este între primele publicațiuni, dacă nu prima publicațiune chiar, în care *conștiința unității noastre naționale se răsfrânge cu toată claritatea*” (subl. în original) (p. 13).

Recenta apariție editorială de la Sibiu este temeinic și profesionist structurată, cei doi co-editori fiind profesioniști recunoscuți prin acribia documentării și meticulozitatea redactării, pe fondul temeiniciei lor științe de carte (dovedită și în ale scrieri): *Introducere* (pp. 5-14), de Alexiu Tatu, *Notă asupra ediției* (pp. 15-18), de Vasile Ciobanu; apoi substanța propriu-zisă, consistenta *Corespondență* (pp. 19-534); respectiv, *Glosar* (pp. 535-537), *Index de persoane* (pp. 539-551), *Index de localități* (pp. 552-561) (întocmit de Marcela Tatu), *Index de asociații, periodice și instituții* (pp. 562-574).

Meticuloșii autori ai volumul de față (vor mai urma două, cu atestări testimoniale din perioada 1897-1904) prezintă 576 documente (scrisori, telegrame, cărți poștale, cărți de vizită, situații, rapoarte, articole din presă, invitații, declarații), prin ele reconstituindu-se veritabilul laborator de creație, cu toate ingredientele sale composite, ce duc la conceperea și punerea în practică a marilor opere, mai ales colective fiind: „Punerea în circulație științifică a corespondenței Biroului redacțional al *Enciclopediei Române* de la Sibiu cu cei care au colaborat cu articole pe cele mai diverse domenii și teme, dar și a colaboratorilor cu membrii Biroului contribuie – *se arată în Introducere* – într-o mare măsură la reconstituirea realităților românești de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX” (p. 6). În același timp, sunt exprimate, la vremea respectivă, și rezerve; revista bucureșteană „Vieța”, de pildă, își manifesta (sub un pseudonim) expres scepticismul, atunci când, în martie 1895, scria: „Noi nu suntem în contra ideii de a se face o «Enciclopedie română». Dar ne dăm seama de greutățile unei lucrări atât de vaste. Eată de ce nu putem citi fără un zîmbet de neîncredere și de tristeță «apelul» cam pripit, care ne anunță că D-l Diaconovich și-a propus să «*promoveze progresul cultural al unui popor*».

Dacă în adevăr acesta este singurul scop și interes al D-lui Diaconovich, noi îl felicităm pentru nobilele și mărețele D-sale intenții, dar îl rugăm să creadă că, în cazul de față, cel mai bun serviciu pe care l’ar putea aduce «*progresului cultural al unui popor*» ar fi să renunțe la ideea de a-l înzestra cu o Enciclopedie, la care nu va colabora nici Hasdeu, nici Maiorescu, și nici unul din savanții și literații chiămați să pue umărul la o lucrare ca aceasta” (p. 34). Pe fond însă, inițiativa ASTREI, „opera care i-a adus celebritatea lui Diaconovici” (p. 7) a fost primită cu încredere și speranță în rândurile intelectualilor români de pe ambele versante ale Carpaților, avansându-se și propuneri; Elie Cristea M., viitorul Patriarh, scria, la un moment dat într-o epistolă: „Observări: «*Enciclopedia româna*» va deveni

interesantă și folositoare numai dacă titlul se vor tracta nițel mai lung; altcum totul va fi un conglomerat de date seci; de aceea va fi consult să se aleagă mai mult titlul inomiși de lipsă. Două tomuri mi se par prea puțin” (p. 299); iar Titu Maiorescu, „Cu această rezervă (detaliată în cuprinsul depeșei din 26 noiembrie 1895 – n.n.) mă cred *dator* a primi propunerea Dvstră. Cum să pot refuza colaborarea la o așa de însemnată întreprindere național?” (p. 96).

Este meritul lui Constantin Diaconovici, cum pe larg reiese din parcurgerea documentelor antologate de editori, de a fi coagulat, în adevăr, la punerea în operă a acestei „întreprinderi naționale”, spiritele cele mai luminate ale românilor de pe ambele versante ale Carpaților (ba chiar și a unora stabiliți în orașe din Europa Centrală) – din București și Iași, din Arad, Cernăuți, Oradea, Sibiu, Timișoara, sau din Constanța (lt.-comandor Constantin Bălescu, dr. A. Tălășescu, originar din Transilvania), Craiova (Mihail Străjanu, Ștefan Velovan), Târgoviște ori Târgu Jiu (Al. Ștefulescu), dar și din orașele precum Beiuș, Bicsad, Brad, Bran, Caracal, Caransebeș, Hațeg, Lugoj, Năsăud, Sighetu Marmației, Slatina ș.a. În total, cele trei volume ale *Enciclopediei* sibiene sunt rodul a 209 de colaboratori, unii fiind personalități ale științei culturii românești, precum – Grigore Antipa, Teohari Antonescu, Zamfir C. Arbore, Victor Babeș, Andrei Bârseanu, Valeriu Braniște, Miron Elie Cristea, Teodor T. Burada, Ovid Densușianu, Mihail Dragomirescu, Iacob Felix, Gh. Ghibănescu, Nicolae Leon, Constantin Litzica, Titu Maiorescu, Atanasie N. Marienescu, Ștefan Minovici, Iuliu Moisil, Ludovic Mrazec, Gh. Munteanu-Murgoci, D.C. Olănescu, Dimitrie Onciul, Constantin Rădulescu-Motru, Anghel Saligny, Ioan G. Sbierea, H. Tiktin, A.D. Xenopol ș.a.; dar și savanți străini, precum Gustav Weigand (1860-1930) și Jan Urban Jarník (1848-1923).

După cum astăzi, peste timp, este meritul celor doi co-editori în readucerea în memoria concetățenilor noștri – a celor care se mai arată interesați de vechea cultură scrisă a predecesorilor – a faptelor de cultură românești de însemnatate europeană, puse în slujba luminării neamului, *Enciclopedia Română* a ASTREI situându-se, fără tăgadă, între acele mai de seamă. Strădania de mucenici în alcătuirea acestui prim volum – comentariile și informațiile infrapaginale, atât de bogate, sunt, ele însele, pilduitoare în acest sens; după cum indicii aferenți, exemplar alcătuiți, probează, nu mai puțin, seriozitatea științifică a unui travaliu exemplar –, denotă că resorturile științifice ale istoriografiei române de azi (puse de către unii, și uneori, sub semnul relativității) își găsesc, iată, remarcabile împliniri.

Documente privind istoria Brăilei. Răspunsurile la chestionarele Odobescu și Hasdeu, pentru județul Brăila. Ediție și studii introductive: Ionel Cândea, Costin Croitoru, Editura Istros a Muzeului Brăilei „Carol I”, Brăila, 2015 /642 pp./.

În continuarea unei constante și tenace politici editorial-științifice de valorificare a tezaurului documentar românesc, sub auspiciile Muzeului Brăilei „Carol I” văd lumina tiparului noi remarcabile producțiuni științifice. Cea mai recentă dintre ele este un valoros corpus documentar ce valorifică o părticică din patrimoniul național-cultural al înaintașilor, neadus încă la cunoștința publicului mai larg (puținilor specialiști ca atare le era cunoscut prin accesul la arhiva respectivă). Meritul și osârdia celor doi editori – și, nu mai puțin, al lăcașului muzeal brăilean, autentic focar de știință al României zilelor noastre – se cuvin a fi cu atât mai de relevat cu cât instituțiile academice și de cercetare națională nu s-au învrednicit, până astăzi, a publica, unitar, *chestionarele* respective, adevărate testimonii ale civilizației moderne a românilor... De aceea, inițiativa cercetătorilor de la Muzeul Brăilei „Carol I” este de toată lauda – cu atât mai mult cu cât ea este aproape singulară; nici „răspunsurile” din zona altor județe nu au fost publicate integral (din câte cunosc) – cu o excepție, și ea demnă de nu mai puține laude: Gheorghe Dumitrașcu, Liliana Lazia, *Dobrogea 1884-1885 în 31 de răspunsuri ale comunelor la „Chestionarul Hașdeu”*. Prefață Dr. Corina Apostoleanu, Ex Ponto, Constanța, 2010 /556 pp./: „Subliniem faptul – se arată în Cuvânt înainte, redactat de Ionel Cândea – că deși în legătură cu celebrele chestionare Al. Odobescu, B.P. Hasdeu și O. [Sic! – Nicolae] Densușianu există o bogată bibliografie în istoriografia noastră, în foarte puține locuri s-a încercat publicarea integrală a tuturor răspunsurilor la aceste chestionare. În asemenea situații, coroborarea datelor rezultate din răspunsuri cu alte categorii de izvoare a fost o preocupare minoră până acum, ca să nu spunem inexistentă” (p. 7).

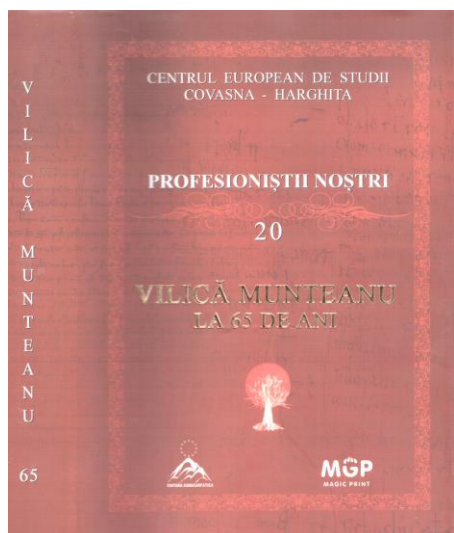
Amplul volum (într-o înfățișare grafică de excepție, așa cum de mulți ani ne-au obișnuit istoricii și literații calofili de la Muzeul Brăilei „Carol I”) conține, pe lângă inestimabilele documente – *Răspunsurile la Chestionarul Odobescu pentru județul Brăila* (pp. 121-191), *Răspunsurile la Chestionarul Hasdeu pentru județul Brăila* (pp. 193-613), într-o transcriere fidelă (nu facsimilată) – și prețioase studii introductive: cel la *chestionariul* lui Odobescu semnat de cercetătorul Costin Croitoru (pp. 11-69), respectiv la *chestionarul pentru adunarea datelor privitoare la limba Română de Domnul B.P. Hasdeu*, semnat de profesorul Ionel Căndea (pp. 71-118), acesta relevând că „După catagrafiile din 1828 și 1838 pentru orașul și județul Brăila, datele și faptele conținute în răspunsurile la chestionarele Al. Odobescu și B.P. Hasdeu devin o sursă prețioasă de date sub multiple aspecte” (p. 107).

Importanța primului studiu, dincolo de rememorarea unor date privind pe Odobescu (el „Nu a mai apucat să prelucreze răspunsurile venite din celelalte județe [ci doar de la județele Dorohoi și Buzău – n.n.], acestea rămânând, după cunoștința noastră încă inedite, la Biblioteca Academiei Române, unde își păstrează și astăzi valoarea, dovadă că sunt constant consultate de către cei preocupați de reconstituirea trecutului, sub cele mai diverse aspecte: istoric, etnografic, toponimic etc.” [spune meticolosul editor: p. 23]), constă în referirile bibliografice aduse la zi, circumstanțiate celor 22 de comune de la care se primiseră răspunsurile (prin, mai ales, învățători) – Ciocile (învățător: Th. Constantinescu), Tichilești (înv.: E. Filoteiu), Cazasu-Petroiu (înv.: G. Băluțescu), Surdila Găiseanca (înv.: ?), Ceacăru (înv.: M. Paraschivescu), Dedulești (înv.: M. Nistorescu), Collzia [Colțea] (înv.: C. Rădulescu), Urlești (înv.: I. Vinchiciu), Perișoru (înv.: D. Munteanu), Bordei Verde (înv.: Șerbănescu), Vădeni (înv.: Th. Poppescu), Slujitori Albotești (înv.: M. Stanu), Viziru de Sus (înv.: Drăghicescu), Cotu Lung Mihalești (înv.: N.), Filipești (înv.: M. Ionescu), Batogu (înv.: D. Dumitrescu), Cioara Doicești (înv.: I. Gheorghe), Viziru (înv.: I. Stroefs), Șuțești (înv.: C.D. Păsculescu), Rușețu (primar: Drăghicescu; notar: ?), Ianca (înv.: I. Vâlsan), Nazîru (înv. ?); precum și prin ministudiul tematic (pp. 54-69) „despre movile” și „despre Tătari, Uriași, Novac(i)”.

În ceea ce privește consistentul studiu (pp. 71-118) la *chestionarul* lui Hasdeu, din 1885 (206 întrebări), este de remarcată sinteza *Izvoare istorice privitoare la Brăila* (narative, beletristice, diplomatice, cartografice) (pp. 93-107), deosebit de utilă în economia analizei de fond; de asemenea, profesorul Căndea comentează, într-o analiză comparativă, unele din răspunsurile învățătorului P. Michăescu (cele mai amănunțite dintre toate), „un cărturar patriot de talia lui Spiru Haret” (p. 110): „Deosebit de amplu este și răspunsul privitor la întrebarea 94: «Cari sunt pe acolo cuvintele privitoare la ciobănie?». Avem astfel un adevărat tablou ale uneia dintre cele mai vechi ocupații din zona Brăilei – păstoritul. De la stână «unde tăbărăște un stăpîn cu oile spre a le lăptări», la

strungă, coteț, zer, bătă, baci, mînzărar (cel care păzește oile de muls), învățătorul P. Mihaescu descrie cu amănunte importante pentru etnograf, dar și pentru istoric un mod de viață specific pentru locuitorii din Câmpia Brăilei la sfârșitul secolului al XIX-lea, puternic legat de ocupația poate cea mai aducătoare de venituri mari după negoțul cu cereale și animale” (p. 113). Volumul este completată de un indispensabil – într-un asemenea întreprindere – *Indice* (geografic, respectiv, onomastic; cu multe, însă scăpări, inclusiv de corectură: lipsa, de pildă, a literelor *C* și *D* de la indicele geografic) (pp. 617-642), datorat la două colaboratoare, Camelia Hristian și Rozalia Pîrlitu.

Proiectul editorial al reputatului muzeu brăilean, co-finanțat de Administrația Fondului Cultural Național, este o prețioasă contribuție la recuperarea unei părți a patrimoniului nostru cultural și se constituie nu doar într-un pilduitor exemplu de travaliu științific, o izbândă a istoriografiei române de azi, ci și într-o veritabilă piatră de temelie la un efort intelectual și material național ce reclamă, cu necesitate, continuitate întru valorificarea moștenirii culturale a predecesorilor.

Mihaela Chelaru, Ioan Lăcătușu (coord.), *Vilică Munteanu arhivist, istoric, colecționar la 65 de ani*. [Colecția] *Profesioniștii noștri 20*, Editura Eurocarpatica, Sfântu-Gheorghe. Editura Magic Print, Onești, 2016 [pe foaia de titlu: 2015] /896 pp.; il., facs./.

De câțiva ani (de prin anul 2000), într-un colț al românității din zona Carpaților Răsăriteni – de pe ambele versante – se petrece, cu regularitate, un fapt de cultură prea puțin știut de majoritatea membrilor comunității slujitorilor lui Clio din restul țării: tipărirea unor valoroase și emblematice publicații, precum „Angvstia” și „Acta Carpatica” și, nu mai puțin, ieșirea de sub tipar a peste 200 de volume (de istorie, teologie, etnografie, demografie, sociologie, literatură etc., inclusiv sub formă monografică) sub egida *Centrului European de Studii Covasna-Harghita* de la Sfântu Gheorghe (înființat în 1999, condus fiind de către inimosul intelectual și patriot Ioan Lăcătușu) și a Editurii Eurocarpatica (înființată în anul 2000); două importante instituții ale românilor din această zonă, ultima propunându-și „să editeze cu prioritate lucrări privind istoria, cultura și spiritualitatea românească și conviețuirea interetnică din sud-estul Transilvaniei, indiferent de domiciliul autorilor, precum și volume ce poartă semnătura unor intelectuali din Arcul Intracarpatic, indiferent de tematica acestora” (p. 751).

Între aceste veritabile ofrande editoriale dintr-un spațiu mult încercat al românității se situează și nu mai puțin de 20 de volume apărute (din 2010 doar) în Colecția *Profesioniștii noștri*; este vorba despre *volume-omagiu* dedicate unor oameni de cultură (mai ales arhiviști, dar nu numai; inclusiv personalități originare din zonă sau care au scris despre aceasta) – Ana Grama, Liviu Boar, Ioan Ranca, Dumitru Zaharia, Ioan Lăcătușu, Ion Micu, Ilie Șandru, Ioan Pleșa, Constantin Catrina, Corneliu Mihai Lungu, Gelu Neamțu, Lazăr Lădariu, Mihai Trifoi, Nicolae Noica, Ioan Solomon, Valer Dorneanu, Ion Ciurea-Weidner, Valentin Marica, Doinița-Ana Dobrean.

Cea mai recentă dintre aceste cărți de suflet și recunoștință este dedicată inimosului arhivist și director (din 1989, urmașul nonagenarului de azi, o altă emblemă a arhivistică moldave din a doua jumătate a secolului trecut – Dumitru Zaharia) al Arhivelor Naționale din Bacău – „*Vilică de la Bacău*”, retras la pensie, potrivit legii, la 24 februarie a.c. (la împlinirea a 65 de ani).

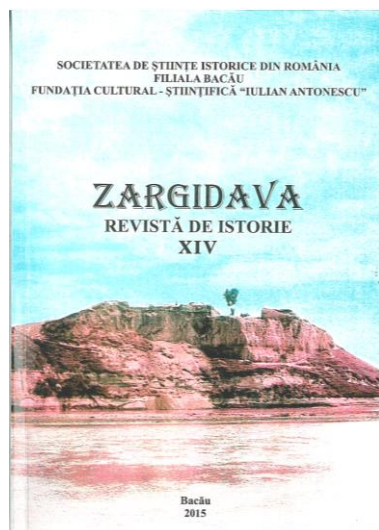
La conceperea și apariția masivului volum (în condiții grafice de invidiat, datorate editurii și tiparului Magic Print, din Onești) – apărut prin osteneala fiicei sărbătoritului (ea însăși, arhivistă, dar nu la Bacău, ci la ... Piatra Neamț; aci, la poalele Pietricicăi, din stupide și meschine „rațiuni” administrative) și a neobositului și fidel prieten, altruistul Ioan Lăcătușu – și-au dat obolul zeci de persoane – clerici, arhiviști, cercetători, profesori, funcționari, medici, ingineri, farmaciști ș.a. În partea introductivă (pp. 5-18), Ioan Lăcătușu configurează un amplu portret al sărbătoritului, „personalitate binecunoscută și apreciată în sistemul Arhivelor Naționale și în mediul științific, cultural și civic românesc, pentru îndelungata și rodnică sa activitate în calitate de profesionist și manager al Arhivelor Naționale Bacău și pentru implicarea benefică în promovarea istoriei și culturii românești în viața publică băcăuană, prin organizarea unor manifestări științifice de ținută și editarea unor valoroase volume și publicații” (p. 5).

Urmează, apoi, nu mai puțin de 75 emoționante și pilduitoare mesaje (pp. 21-206), ce surprind diferite laturi ale personalității domnului Vilică Munteanu – *ÎPS Ioan* („străjer la stâna cu cele mai importante documente grăitoare despre neamul nostru românesc, la Arhivele Naționale din Bacău”), *PS Galaction* („experiența profesională și de viață a Domniei Sale oferă un izvor de înțelepciune și îmbogățire culturală pentru generațiile viitoare”), *PS Petru Gherghel* („adevărat istoric profesionist și prieten al Asociației Romano-Catolicilor din Moldova «Dumitru Mărtinaș»”); *Dorian-Constantin Pocovnicu* („calmul, siguranța, cunoașterea în amănunt a subiectelor pe care le abordează în cadrul evenimentelor publice”), *Vasile Arimia* („profesionistul”), *Elena Artimon* („un om deosebit”), *Elena Baran* („un prieten, un familist, un distins pasionat de istorie, un profesionist și un spirit luminat, o minte deschisă către cunoaștere”), *Gheorghe Bejan* („un prieten apropiat al comunității catolice”), *Radu Bellu* („un fin cercetător și în domeniul medalisticii”), *Ilie Bîrzu* („istoric, director al Arhivelor Naționale din Bacău, profesor, cercetător, om de cultură și bun român”), *Liviu Boar* („o pasiune cultivată cu osârdie: cea de numismat”), *Dumitru Bontaș* („un colaborator excelent”), *Iulian-Stelian Boțoghină* („revelația omului: soț, tată, bunic, unchi, prieten, coleg”), *Stanca Bounegru* („om, arhivist și director al Arhivelor din Bacău”; „gospodar cu o familie frumoasă”), *Dumitru Brăneanu* („arheologul arhivelor”), *Ioan Bucă* („un vrednic urmaș al primilor răzeși ai lui Ștefan cel Mare din Negoiești”), *Constantin Burac* („un adevărat formator de arhiviști”), *Costică Busuioc* („un om care și-a închinat viața slujirii aproapelui”), *Izu Butnaru* („un prieten al comunității [evreilor din Bacău] noastre”), *Mihai*

Ceucă („omul despre care nu se vorbește de rău”), *Daniel-Nicolae Chelaru* („primul meu șef”), *Mihaela Chelaru* („Tata...”), *Elena Chiaburu* („nasc și la Moldova oameni”), *Emilia Chiriacescu* („fire optimistă și răzbătătoare”; „o gospodărie exemplară”), *Florin Cîntic* („portret al arhivistului la tinerețe”), *Anton Coșa* („un nume respectat în cadrul breslei arhiviștilor din România, care s-a impus firesc, neostentativ, construindu-și cariera cu bună măsură și, totodată, cu discreție, înobilând cu prezența sa instituția Arhivelor băcăuane”), *Virgil Coman* („pasiunea pentru medalistică”; „editează de un deceniu o publicație de certă valoare științifică – «Acta Bacoviensia»”), *Mihai C.V. Cornaci* („model profesional”), *Rodica Crăcană* („puternic arhivist, personaj de luat în seamă în rescrierea și conservarea istoriei ca știință și ca spirit uman”), *Eugeniu Criste* („prețuirea omeniei și a prieteniei”), *Cornelia Cucu* („un devotat slujitor al istoriei locale”), *Ioan Dănilă* („Bacăul – centru al arhivisticii naționale”), *Adrian Deheleanu* („om de cultură, spirit românesc și personalitate de marcă a arhivisticii românești”), *Ștefan Dina* („o viață dedicată păstrării și etalării documentelor în mental”), *Dănuț Doboș* („recunoștință și prețuire din partea cercetătorilor catolici”), *Maria Dohotaru* („arhivist și patriot”), *Nicolae Dumitrașcu* („«elementul catalizator» al întâlnirilor arhiviștilor”), *Radu Gheorghiu* („înclinare smerită a frunții atunci când te afli în prezența documentului istoric”), *Ligia-Dalila Ghinea* („într-o autentică și melodioasă limbă română, în care a trăit, a stăpânit și a legiuuit Ștefan cel Mare”), *Stela Giosan* („bun organizator, adevărat profesionist, de o energie debordantă”), *Ion Giurcă* („un gând bun, unui om de excepție”), *Rodica Ifrimi* („școala de arhivistică a Bacăului”), *Stoica Lascu* („patru decenii, cu vrednicie în slujba Arhivelor și a Istoriei Naționale”), *Dumitru Lecca* („modelul perfect al conducătorului unei instituții publice de cultură”), *Vasile Lechințan* („[...] și demnitatea Arhivelor Naționale”), *Corneliu-Mihail Lungu* („o viață în slujba Arhivelor”), *Maica Mihaela* („bunătată întipărită în chip”), *Elisabeta Marin* („tânăr Pensionar”; „se pensionează o generație de arhiviști valoroși”), *Lavinia-Diana Micu* („Vilică de la Bacău”), *Ioan Mitrea* („un bun profesionist, cu deosebit talent managerial”), *Dan Neguleasa* („profesionistul și managerul”), *Maria Pascu* („să fii prezent în continuare în marea familie a arhiviștilor”), *Adrian Pohrib* („model uman, profesional și intelectual”), *Costică Popa* („voi vâsli în continuare alături de tine la barca prieteniei”), *Mariana Popa* („la el, bunul-simț este măsura, filtrul care îți spune că trebuie să fii drept și te face să-ți fie rușine atunci când ai greșit”), *Tatiana Puiu* („cel mai longeviv director din județul Bacău!”), *Mihai Purcaru* („«nasc și la Moldova oameni»”), *Mihai Rachieru* („un loc de frunte în istoria Arhivelor românești și un binemeritat loc în viața culturală a Bacăului și al istoriografiei moldave”), *Tudor Rățoi* („meseriaș arhivist adevărat, nu pârât”), *Viorel Savin* („om cu spirit robust, plăcut, odihnitor”), *Alin Spânu* („profesionistul”), *Corneliu Stoica* („echilibru și rigoare”), *Laurențiu-Ștefan Szemkovics* („arhivistul” și „prietenul”), *Ilie Șandru*

(„iubit al tradițiilor și valorilor naționale”), *Cristina Tanasă* („șeful, dar nu dur și închistat, ci un bun coleg, om deschis la lucruri și vremuri noi”), *Alexiu Tatu* („omul, arhivistul, istoricul”), *Constanța Tănase* („nu numai colegul arhivist, ci și prietenul care nu-și uită colegii în momente grele”), *Paul-Valerian Timofte* („prieten al Cultului Eroilor Bacău”), *Constantin Tofan* („personalitate multivalentă a zilelor noastre”), *Liliana Trofin* („colosala putere de muncă și spiritul critic care-l animă”), *Valeriu Turbatu* („«vocație de lider», decent și onest”), *Nicolae Țiripan* („un foarte bun organizator”), *Ioan și Elena Ungureanu* („prezență activă în viața cultural-științifică din județul Bacău și din țară”), *Silviu Văcaru* („bun negociator”; «Acta Bacoviensia» ar trebui să fie un reper pentru toate celelalte Arhive din Moldova”), *Dumitru Zaharia* („arhivist și istoric de valoare națională”, „un bun gospodar”, „harnic și priceput, cinstit și principial, și-a demonstrat capacitățile prin munca prestată”).

Substanța științifică a volumului este foarte bogată și diversificată tematic – 32 studii și articole de istorie (pp. 257-623), concepute de Ion Agrigoroaiei, Didi Alistar, Liviu Boar, Iulian-Stelian Boțoghină, Ioana Burlacu, Viorel Butnaru și Constantin Ciornei, Constantin Cheramidoglu, Viorel Cruceanu, Cornelia Cucu, Ioan Dănilă, Adrian Deheleanu, Anton Despinescu, Fabian Doboș, Ana Dobreanu, Ion Giurcă, Gabriela Gîrmacea, Stoica Lascu, Ioan Lăcătușu și Ciprian Hugianu, Dumitru Lecca, Vasile Lechințan, Ionela Nițu, Maria Pascu, Ionel Penea, Alin Spănu, Liliana Trofin, Nicolae Țiripan, Mihai Mîrza, Doru Sinaci, Vasile Stancu, Ilie Șandru, Silviu Văcaru, Dumitru Zaharia; – 16 studii și articole de arhivistică (pp. 627-820; unele dintre materiale, semnate de Cătălin Botoșineanu, Virgil Coman, Dan-Ovidiu Pintilie, Ioan Scurtu, se încadrează, mai degrabă, secțiunii anterioare), aparținând lui Cătălin Botoșineanu, Cristina Boțoghină, Melentina Bâzgan, Elena Chiaburu, Ina Chirilă, Virgil Coman, Anton Coșa, Stela Giosan, Ștefan S. Gorovei, Ioan Lăcătușu, Corneliu-Mihail Lungu, Elisabeta Marin, Ștefania-Laura Mititelu, Dan-Ovidiu Pintilie, Mihai Rachieru, Ioan Scurtu; – 4 articole și studii de numismatică (pp. 823-854), semnate de Elena Artimon, Mihai Cornaci, Laurențiu-Ștefan Szemkovacs, Constantin Tofan. De asemenea, în cadrul volumului sunt și secțiunile *Repere biobibliografice* (pp. 209-253), respectiv *Imagini* (pp. 855-876).

„Zargidava”. Revistă de istorie [Bacău], XIV, 2015 /284 pp./.

Annual, începând din 2002 (în vol. XI, 2012, la pp. 339-351 se află sumarul celor 10 volume apărute până atunci), în peisajul publicațiilor dedicate științei istorice din țara noastră se singularizează, între cele de certă calitate, o revistă a cărei apariție anuală este datorată, în fapt, osârdiei și tenacității unui om, fondatorul său – profesorul și arheologul Ioan Mitrea (și, în anii din urmă, și echipei sale de destoinici colaboratori și discipoli din mediul preuniversitar și muzeistic băcăoan).

Semnalaarea ei se cuvine a fi consemnată în aceste pagini, în semn de recunoaștere și apreciere pentru împlinirea, constant și la un nivel științific superior, a unui act cultural-istoric în buna tradiție conceptual-ideatică a istoriografiei române, onorându-se, astfel, și semnificativa afiliere instituțională – este pusă egida Filialei Bacău a Societății de Științe Istorice din România și, respectiv, a Fundației Cultural-Științifice „Iulian Antonescu”, două instituții garante în acest sens.

Ultima apariție, pe anul 2015, însumează 22 de studii și articole, aparținând deopotrivă unor corifei ai istoriografiei noastre de azi, cât și, lucru încurajator, a unor tineri slujitori ai muzei Clio: de istorie antică, arheologie și istorie medievală – Nicolae Ursulescu: *Receptarea civilizației Cucuteni în arheologia europeană la sfârșitul secolului al XIX-lea*, pp. 7-19; Livia Liliana Sibișteanu: *Timpul sacru și Timpul profan*, pp. 20-32; Dimitrie Vicovanu: *Restaurarea Coroanei Regale din satul Galeșu, comuna Poarta Albă, jud. Constanța, care astfel a sugerat analogia cu coroana reginei Neferititi*, pp. 33-37); Lucian G. Costi: *Audiatur et altera pars. Mulțimea clădită în jurul particulei fundamentale de construcție pot: pot-capul*, pp. 38-45; Ioan Vasiliu: *Două amfore elenistice din colecțiile Muzeului de Istorie*

Onești, pp. 46-55; Sever Dumitrașcu și Florin Sfrengu: *Observații privind tezaurile dacice de argint*, pp. 56-63; Liliana Trofin: *Dogmă, erezie și magie la Dunărea de Jos*, pp. 64-82; Mihail Zahariade: *Toponimul antic (H)almyris-Salmorus*, pp. 83-93; Virgil Mihăilescu-Bîrliba: *Din nou despre tezaurul de denari romani de la Buda*, pp. 94-101; Alexandru Barnea: *Bizanțul la Dunărea de Jos în secolul al VI-lea*, pp. 102-110; Constantin Leonte: *Viața creștină în Imperiul bizantin la sfârșitul secolului al VI-lea, în lumina cercetărilor istoricului Theophilact Simocata*, pp. 111-123; Ion Alexandru Mizgan: *Ioniță Caloian – punte între Răsăritul și Apusul Europei. Schiță biografică*, pp. 124-139.

Sunt contribuțiuni importante, cu unele date inedite, cu reformulări sintetice, și, mai ales, abordări revigorante transdisciplinare – „Împlinirea a 130 de ani de la descoperirea celei mai reprezentative civilizații din Preistoria României și, în același timp, a uneia dintre cele mai rafinate manifestări ale eneoliticului european este un bun prilej de a trece în revistă câteva din momentele importante care au contribuit la pătrunderea informațiilor legate de acest fenomen cultural în mediile științifice ale Europei, chiar la scurt timp după ce se efectuaseră primele cercetări (81885) în stațiunea arheologică de pe Dealul Cetățuia de la Cucuteni” (Ursulescu, p. 7); sau – „Perechea coroanelor regale de la Galeșu presupune desigur existența unei organizații locale prestate de la Marea Neagră la sfârșitul epocii bronzului și începutul epocii fierului, marea devenind un important vehicol al legăturilor cu alte civilizații. Coroana, ca simbol al puterii capetelor încoronate se relevă astfel pentru prima dată pe teritoriul României” (Vicovanu, p. 36); ori studiul binevenit, pe baza rezultatelor și aprecierilor istoriografiei noastre, ce readuce în atenție un moment din istoria „vlahilor sau românii din Haemus [care] folosesc chiar același dialect cu românii nord-dunăreni”, respectiv „caracterul româno-bulgar a Statului Asăneștilor [care] este dovedit și de corespondența lui Ioniță Caloian cu papalitatea”, reprezentantul încoronat al Asăneștilor fiind „o personalitate marcantă a românilor balcanici” (Mizgan, p. 127); ș.a.

Și studiile de istorie modernă și contemporană, respectiv de istoriografie (pp. 140-242) reprezintă noi acumulări de mărturii istorice și abordări sintetice – Nichita Adăniloiaie: *Contribuția preoților la dezvoltarea învățământului primar românesc în epoca modernă*, pp. 140-147; Dumitru Vitcu: *Avatarurile cobeligeranței româno-ruse din anii 1877-1878. Reflecții jurnalistice*, pp. 156-175; Jeny Ghioc: *Aspecte ale contribuției evreilor sioniști din România la constituirea statului Israel*, pp. pp. 176-182; Alin Spânu: *Propaganda externă ungară contra Tratatului de pace de la Traianon (1923-1924)*, pp. 183-194; Ion Agrigoroaiei: *Stabilizarea monetară și împrumuturile externe din anii crizei economice 1929-1933*, pp. 195-213; Constantin Cloșcă: *Unele considerații în problema revizionismului interbelic*, pp. 214-227); de istoriografie – Ioan Scurtu: *Nicolae Iorga și Gheorghe I. Brătianu – doi istorici români de talie europeană*, pp. 228-238; Alexandru Zub: *G.I. Brătianu – istorie și civism*, pp. 239-242.

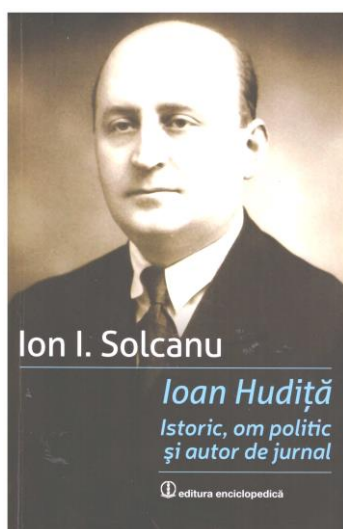
„Consider că ar trebui subliniat – *arată un respectat (aproape)nonagenar (născut la 1 mai 1927), trudit de șapte decenii pe câmpul științei istorice românești* – și rolul preoțimii în dezvoltarea [în perioada modernă] învățământului românesc, mai ales a celui primar” (Adăniloie, p. 140); „evreii originari din România, oameni de rând au adus un remarcabil sprijin la constituirea și dezvoltarea Israelului, înființând așezări agricole și ieșivoturi pe Valea Iordanului, la Tveria, Hebron, Ierusalim, Safed, precum și kibutzuri, moshavuri, orașe” (Ghioc, p. 182); „Pe măsură ce efectele Primului Război Mondial erau încet, dar sigur, remediate, mai ales din punct de vedere economic-financiar, Ungaria va aloca resurse din ce în ce mai mari pentru a-și promova punctele de vedere, unele departe de realitate – *consemnează, într-o apreciere sintetică bazată pe relevante surse documentare, unul dintre cei mai harnici și dăruți cercetători din generațiile mai tinere* –, cu scopul de a modifica sentința de la Trianon” (Spănu, p. 194); ș.a.

Un indice privind locul preeminent pe care anuarul fondat și condus de către profesorul Ioan Mitrea și l-a căpătat în ansamblul publicațiilor de istorie de astăzi este dat – încă de la primul număr – prin calitatea semnatarilor, personalități ale scrisului istoric și al culturii naționale de azi; în acest număr, trei dintre ei onorează publicația prin sinteze și studii eseistice ce se pot constitui în repere pentru tematicile abordate. Astfel, profesorul Ion Agrigoroaiei, unul dintre cei mai buni cunoscători și onești istorici ai perioadei interbelice, relevă într-o sinteză nuanțatoare, cu folos de citit și de către guvernanții din zilele noastre: „Pe lângă măsurile de austeritate, cu consecințe negative pentru largi categorii ale populației, în anii crizei au fost adoptate măsuri menite să atenueze povara datoriilor și impozitelor, să realizeze o repartizare mai echilibrată a sarcinilor fiscale. Chiar dacă efectul lor a fost limitat, nu poate fi tăgăduită statului preocuparea ca regimul de austeritate să fie suportat echitabil de diferitele categorii de salariați” (p. 213). Nu mai puțin ilustrative sunt aprecierile profesorului Ioan Scurtu, atunci când purcede la o ierarhizare valorică a personalităților românilor, și cu privire specială privindu-i pe slujitorii lui Clio: „De-a lungul timpului, românii s-au impus în conștiința europeană și chiar mondială prin realizări de excepție, în variate domenii. Nume precum Constantin Brâncuși (sculptură), Henri Coandă (aviație), Ana Aslan (medicină), Dimitrie Gusti (sociologie), George Enescu (muzică) sunt bine cunoscute și recunoscute pe plan mondial. Dintre istorici pot fi citați A.D. Xenopol, Dimitrie Onciul, Vasile Pârvan, N. Iorga, Gheorghe I. Brătianu” (p. 228); Iorga, „*unul dintre cei mai activi istorici europeni de la sfârșitul secolului al XIX-lea și prima jumătate a secolului XX*” (p. 229); „Atât N. Iorga, cât și Gheorghe I. Brătianu s-au înscris în *curentul înnoitor al istoriografiei mondiale*, care-și propunea să reconstituie trecutul cu luminile și umbrele lui. Întemeindu-se pe documentele de arhivă, cei doi istorici apreciau că atunci când acestea lipseau nu trebuia lăsat un loc gol, ci să se recurgă la alte izvoare, inclusiv orale, de folclor, să facă analogii, să-și pună în

funcțiune imaginația și chiar fantezia pentru a oferi o operă coerentă și credibilă asupra evoluției omenirii din cele mai vechi timpuri până în actualitate” (p. 231). În aceeași suită, cercetătorul Alexandru Zub, pe linie unor vechi preocupări circumstanțiate istoriografiei naționale, consemnează: „A obține epigramatic recunoașterea posterității e un semn de izbândă întru același gând, menit să asigure tonusul moral și ideatic al lumii. Un gând ce solidarizează generațiile, făcându-le pe toate contemporane, potențând acel idealism activ care l-a făcut pe G.I. Brătianu să accepte jertfa supremă și să devină un exemplu pentru alții, un simbol” (p. 242).

Cuprinsul acestei importante publicații naționale de istorie (apărută la Bacău) este întregit de serialul semnat de Virgil Mihăilescu-Bîrliba, *Epistole istorice* (V) (pp. 243-259) – în volumul de față fiind prezentată corespondența „purtată cu unul dintre cei mai mari numismați români, care ne-a părăsit nu demult, Gheorghe Poenaru Bordea [Poe, pentru prieteni: 1937-2004], de a cărui prietenie, sprijin și prețuire ne-am bucurat continuu, ceea ce explică în bună măsură tonul intim, glumeț și ușor argotic al misivelor sale” (p. 243); precum și de *Note și recenzii* (pp. 260-279).

Stoica Lascu

Ion I. Solcanu, *Ioan Hudiță. Istoric, om politic și autor de jurnal*, București, Editura Enciclopedică, 2015, 642 p.

Profesorul Ion I. Solcanu, cunoscut specialist în istoria artelor și istoria modernă, a oferit cititorilor, la sfârșitul anului 1915, o plăcută surpriză: monografia despre Ioan Hudiță, care trăit în anii 1896-1982. Foarte probabil, a urmărit să se achite de datorie de conștiință față de consăteanul său din localitatea Bogdănești, județul Suceava.

Cartea nu este doar biografia unei personalități, ci și o amplă frescă a societății românești din secolul al XX-lea. Pentru aceasta a studiat zeci și zeci de dosare de la Arhivele Naționale (din București și Iași), de la Biblioteca Academiei Române (Secția Manuscrise), de la CNSAS, a discutat cu oameni care l-au cunoscut, de la unii obținând unele documente și fotografii. A folosit, așa cum era firesc, *Jurnalul* lui Ioan Hudiță, din care ginerele său, Dan Berindei, a publicat deja 18 volume.

Este impresionantă acribia cu care Ion I. Solcanu a reconstituit originile lui Ioan Hudiță, cu ascendenții paterni și materni, precum și evoluția fraților și surorilor sale. Acesta provenea dintr-o familie cu 16 copii, fapt obișnuit pe atunci, când întreruperea cursului sarcinii, uciderea pruncului nenăscut, era considerată un mare păcat. Printr-o puternică voință și putere de muncă, copilul și apoi tânărul Ioan Hudiță a parcurs clasele primare și gimnaziale, apoi cele liceale și universitare, reușind să obțină doctoratul în capitala Franței, la Sorbona.

În lucrare se prezintă, pe larg, activitatea didactică a lui Hudiță, presărată cu multiple satisfacții, dar și cu dificultăți majore, între care anularea unui concurs de conferențiar câștigat la Universitatea din Iași și refuzul mareșalului Ion Antonescu, timp de mai multe luni, de a valida concursul de profesor la Universitatea din București.

În această monografie este subliniat faptul că, paralel cu munca didactică și de cercetare științifică, Ioan Hudiță a desfășurat o amplă activitate politică, mai

întâi în Partidul Țărănesc condus de dr. N. Lupu, apoi în Partidul Național-Țărănesc, devenind unul dintre colaboratorii cei mai apropiați ai lui Iuliu Maniu. Foarte interesante sunt paginile consacrate activității lui Hudiță în timpul războiului, demersurilor diplomatice făcute din însărcinarea lui Iuliu Maniu în vederea încheierii armistițiului cu Națiunile Unite și realizării Blocului Național-Democrat. Este reconstituită, pe bază de documente, activitatea lui Ioan Hudiță după 23 august 1944, cu deosebire cea de ministru în guvernele Sănătescu și Rădescu (noiembrie 1944 - februarie 1945). Dizolvarea PNT în iulie 1947 a atras după sine arestarea liderilor săi, între aceștia și Ioan Hudiță, care - fără proces și fără a fi condamnat - a fost deținut timp de 8 ani.

Eliberat în 1955, a fost încadrat în calitate de colaborator extern la Institutul de Istorie din București, consacându-se cercetării științifice, dar monografia sa, intitulată *Lovitura de stat a lui Cuza* (circa 500 pagini dactilografiate), nu a putut fi publicată, deoarece directorul Andrei Oțetea a apreciat că “lucrările lui Hudiță sunt obiectiviste și nepartinice”. A fost din nou arestat în decembrie 1961 până în iulie 1962. În anii de libertate s-a aflat mereu în atenția Securității, mărturie fiind documentele de la CNSAS, câteva dintre acestea fiind anexate la sfârșitul cărții.

Ca și alți foști lideri politici, Ioan Hudiță a apreciat atitudinea lui Nicolae Ceaușescu de condamnare a intervenției trupelor Tratatului de la Varșovia în Cehoslovacia (august 1968) și chiar s-a oferit să meargă în Franța pentru a susține un ciclu de 10 conferințe prin care să combată propaganda revizionistă maghiară. Propunerea sa, aprobată inițial, a fost ulterior revocată sub motiv că acesta “a desconspirat legătura organizată cu organele de Securitate”.

Retras la pensie, Ioan Hudiță și-a revizuit *Jurnalul*, care oferă - așa cum apreciază profesorul Solcanu - “o frescă a societății românești”. Parcurgându-le, aflăm foarte multe informații despre situația politică și activitatea unor personalități, dar și despre viața de zi cu zi a unui intelectual în perioada interbelică, a celui de-al Doilea Război Mondial și în primii ani de după încheierea acestuia.

Profesorul Solcanu a sesizat faptul că unele intervenții ulterioare au afectat conținutul jurnalului, constatând mai multe inexactități și inadvertențe. Între acestea, faptul că la 27 aprilie 1946, Hudiță a folosit expresia “insurecția armată”, termen care avea să fie pus în circulație de PCR abia în 1959.

Ca orice memorialist, Ioan Hudiță exagerează rolul și importanța sa în epocă, prezentându-se ca un viitor președinte al PNT, propunerea aparținându-i chiar lui Iuliu Maniu, sau ca un foarte apreciat om politic, căruia “comuniștii sovieto-români” i-ar fi oferit funcția de președinte al Consiliului de Miniștri dacă accepta să rupă PNT.

Cartea *Ioan Hudiță. Istoric, om politic și autor de jurnal* realizată de profesorul Ion I. Solcanu constituie reușită istoriografică, prin documentarea amplă, analiza atentă și nuanțată a activității unei personalități complexe, prin stilul elevat în care a fost scrisă.

Marian V. Ureche, *Istoria Serviciilor Secrete Românești până la 1944.*

Volumul I. *De la Burebista la Ștefan cel Mare* (București, Editura PACO, 2015, 478 p.)

Marian V. Ureche, *Istoria Serviciilor Secrete Românești până la 1944.*

Volumul II. *De la Ștefan cel Mare la Mihai Viteazul* (București, Editura PACO, 2015, 560 p.)

Cele două volume, însumând 1 038 de pagini, sunt opera unui specialist în istoria serviciilor secrete, cunoscut cercetător, dar și lucrător în acest domeniu.

În martie 2016, Marian V. Ureche scria că acestea prime volume fac parte “dintr-o lucrare mai amplă care își propune să dezvăluie faptul că rădăcinile istoriei românilor sunt mai ample, mai viguroase și mai profunde decât se credea până acum”.

Autorul a folosit o amplă bibliografie, românească și străină, a citit într-o altă “cheie” documente cunoscute, fapt ce i-a permis o reinterpretare a multor evenimente din istoria românească și universală. Marian V. Ureche apreciază, pe drept cuvânt, că informația este o necesitate atât în viața de zi cu zi (cunoașterea

mediului, a resurselor de apă și de hrană, a eventualilor prieteni sau inamici etc.), cât și pentru conducerea unor colectivități și structuri statale. Ca urmare, autorul analizează evoluția mijloacelor, metodelor și modului de acțiune a serviciilor, concluzionând că acestea au cunoscut o continuă perfecționare, dar că esența lor a rămas aceeași.

Sunt prezentate primele servicii de informații, începând cu cele ale evreilor atestate în *Vechiul Testament*, continuând cu statele antichității – China, Imperiul Mongol, Egiptul, Mesopotamia, Imperiul Persan, Cartagina, Grecia, Roma, apoi cu cele din epoca medievală – Imperiul Bizantin, Anglia, Franța, Imperiul German etc.

După acest cadru generos, autorul se ocupă de serviciile utilizate de dacogeți, îndeosebi de Burebista și Decebal, dar și de romani în timpul luptelor pentru cucerirea Daciei. În continuare, Marian V. Ureche analizează modul cum s-a acționat în secolele X-XIV, pentru a se opri pe îndelete la serviciile secrete din timpul marilor domnitori: Mircea cel Bătrân, Alexandru cel Bun, Iancu de Hunedoara, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare.

Această analiză continuă în volumul al II-lea, cu domniile lui Neagoe Basarab, Radu de la Afumați, Petru Rareș, Despot Vodă, Ioan Vodă cel Viteaz, Petru Cercel, precum și cu prezentarea activității serviciilor de informații în Transilvania.

Sunt reliefate multitudinea de mijloace și modalități folosite, rolul unor personalități de prim rang, dar și al unor indivizi aflați pe o scară ierarhică inferioară sau chiar simpli locuitori. Cu talent și forță de argumentare, Marian Ureche demonstrează că unii au folosit informațiile pentru apărarea statului în fruntea căruia se aflau, alții pentru propria lor ascensiune politică, dar și pentru bani sau alte mijloace materiale. În acest cadru, inteligența, riscul, trădarea, intriga, delațiunea, dezinformarea, manipularea, ocupă un rol important.

Dintre multele documente analizate în această carte, cităm unul singur, extrem de grăitor: „După victoria de la Vaslui din 10 ianuarie 1475, Ștefan cel Mare a trimis o solie la Constantinopol cu misiunea oficială de a reclama sultanului că un mare număr de surghiuniți din Imperiul Otoman au pătruns în Moldova pentru a comite jafuri, motiv pentru care domnitorul a fost nevoit să se apere și să-i respingă, dar că unii dintre ei au trecut înapoi Dunărea. Ca urmare, solia urma să ceară sultanului ca aceștia să fie extrădați pentru a fi pedepsiți de domnitorul moldovean”.

În realitate, solia avea misiune de a vedea situația de la fața locului și a se informa asupra stării de spirit din Imperiu, precum și a intenției sultanului față de Moldova. Cu acest prilej, emisarii au aflat că începuseră deja pregătirile pentru o campanie de război, sultanul neîmpăcându-se cu rușinoasa înfrângere de la Vaslui. Pe baza acestor informații, Ștefan cel Mare a trimis, la 25 ianuarie 1475, celebra scrisoare către capetele încoronate și principii creștini, cerându-le sprijin,

deoarece “împăratul cel păgân voiește să se răzbune și voiește să vină în luna mai, cu capul său și cu toată puterea sa împotriva noastră, ca să supuiе țara aceasta, poartă a creștinătății”.

Marian V. Ureche a ținut să avertizeze cititorii și pe români în general, că în prezent serviciile secrete străine nu numai că nu și-au diminuat rolul ci, din contra, și-au amplificat acțiunile în România. Ele sunt mai active ca oricând, iar cu complicitatea unor trădători de țară – nu puțini aflați în structurile de conducere ale statului – au reușit să scoată România de pe multe piețe internaționale, să impună privatizări frauduloase, să diminueze până la dispariție unele capacități de producție, să deregleze învățământul și sistemul de sănătate, să închidă institute de cercetare științifică. De asemenea, să creeze o stare de spirit ostilă instituțiilor fundamentale ale statului (mai ales Parlamentului), să bulverseze sistemul de valori din societate, să afecteze grav sentimentele de încredere a românilor în propriul lor viitor.

Cele două volume reprezintă o importantă contribuție istoriografică, drept care așteptăm cu interes continuarea lor, așa cum autorul s-a angajat.

Ioan Scurtu

Academy of Romanian Scientists
Annals. Series on History and Archaeology

1. PREZENTARE

Revista apare din anul 2009, fiind editată de Secția de Științe Istorice și Arheologie a Academiei Oamenilor de Știință din România.

Sunt publicate studii privind teme esențiale ale cercetării istorice, din antichitate până în contemporaneitate.

O atenție specială este acordată problemelor cu impact asupra actualității.

Structura revistei este următoarea: fiecare număr are o temă de bază (*Partea I-a*), de larg interes privind istoria națională și universală. În *Partea a II-a* sunt publicate alte studii pe o tematică diversă (*Miscelanea*). *Partea a III-a* conține note și recenzii.

Din *Bordul editorial* al revistei fac parte membri ai Academiei Române, ai Academiei Oamenilor de Știință din România, precum și alți specialiști care își desfășoară activitatea în universitățile din România, dar și din Franța, SUA și Republica Moldova.

Revista apare sub egida Editorului-șef fondator (Președintele Academiei Oamenilor de Știință din România), fiind realizată de Editorul-șef al Seriei (Președintele Secției de Științe Istorice și Arheologie) și de Coordonatorul de număr (membru al acestei Secții).

2. AUTORI

Colaboratorii revistei sunt profesori universitari, cercetători științifici și alți specialiști în domeniile istoriei, politologiei, diplomației, arheologiei, demografiei, muzeografiei, artei etc.

Autorii își desfășoară activitatea în centrele universitare din România (București, Iași, Craiova, Constanța, Cluj-Napoca ș.a), precum și în muzee, arhive și institute de cercetare științifică. Este încurajată publicarea de studii de către tineri masteranzi și doctoranzi.

De regulă, la fiecare număr colaborează istorici din alte țări.

Până în prezent au publicat studii autori din Franța – Jean-Paul Bled, Jacques Tobie, Petre Năsturel, Eric Anceau; Turcia – Abdin Temizer; Federația Rusă – Tatiana Bitkova, V.L. Musatov, V.A. Nevejin; SUA – Timotei Ursu; Suedia – Gheorghe Cristea; Serbia – Ema Miljković.

3. POLITICĂ EDITORIALĂ

1. Studiile sunt precedate de rezumate și cuvinte-cheie, au aparat critic corespunzător (trimiteri la surse), în conformitate cu normele academice.

2. Evaluarea colegială (*peer review*) se realizează de personalități recunoscute în domeniile lor de specialitate.

Prezentăm în ordine alfabetică lista acestora:

Prenumele, numele și e-mail-ul	Domeniul	Poziție	Cărți publicate (3 exemple reprezentative)
Constantin BUȘE constantin.buse@istorie.unibuc.ro	- Istorie universală contemporană - Istoria diplomației	Prof. univ. dr.	<ul style="list-style-type: none"> • De la Bolivar la Cardenas • Din istoria relațiilor internaționale • Relații internaționale în acte și documente

Corneliu - Mihail LUNGU givlea18@gmail.com	- Istorie modernă - Arhivistică	Prof. univ. dr.	<ul style="list-style-type: none"> • Revoluția română de la 1848 în context european • Diplomația europeană și mișcarea memorandistă (1892-1896) • Conservarea și restaurarea documentelor de arhivă
Mihai RETEGAN mretegan1@gmail.com	-Istorie contemporană -Istoria diplomației	Prof. univ. dr.	<ul style="list-style-type: none"> • 1968 - din primăvară până în toamnă • Război politic în blocul comunist. Relații româno-sovietice în anii șaizeci • Povestea unei trădări. Spionajul britanic în România. 1940-1944
Ioan SCURTU ioanscurtu2015@gmail.com	-Istorie contemporană -Istoria civilizației	Prof. univ. dr.	<ul style="list-style-type: none"> • Istoria civilizației românești • Ideologie și formațiuni de dreapta în România • Tezaurul României de la Moscova
Ion SOLCANU isolcanu@yahoo.com	-Istoria artei- -Istorie medie și modernă	Prof. univ. dr.	<ul style="list-style-type: none"> • Artă și societate românească în secolele XIV-XVIII • Petru Rareș • Artă și societate în timpul lui Ștefan cel Mare
Radu Ștefan VERGATTI rstvergatti@gmail.com	-Demografie istorică -Istoria culturii	Prof. univ. dr.	<ul style="list-style-type: none"> • Studii de demografie istorică • Din problematica umanismului românesc • Constantin Brâncoveanu

3. Declarația de etică și malpraxis, publicată pe site-ul AOSR, precum și în fiecare număr al revistei, are următorul conținut: “Prezentul text este o *declarație* de etică și malpraxis aplicabilă

revistei *Annals. Series on History and Archaeology*, editată de Secția de Științe Istorice și Arheologie a Academiei Oamenilor de Știință din România.

Studiile și celelalte materiale vor fi transmise **on line** pe adresa editura.aosr@gmail.com

Studiile vor avea un **rezumat** de 10-15 rânduri și un număr 7-8 **cuvinte-cheie**.

În subsolul primei pagini se va menționa **calitatea științifică** a autorului și **instituția** în care acesta își desfășoară activitatea.

Autorul se angajează să respecte **standardele** de etică și privind malpraxis-ul, precum și **legislația** privind dreptul de autor.

Articolele oferite spre publicare vor fi **originale**, reprezentând o contribuție proprie a autorului, fără a fi susceptibile de plagiat.

Sursele **bibliografice** vor fi indicate în conformitate cu normele aprobate de Academia Română.

Responsabilul de număr și coordonatorul seriei vor veghea pentru **a nu admite** plagiatul sau însușirea nepermisă a contribuțiilor altor cercetători.

Nu se admit studiile apărute în aceeași limbă într-o **altă publicație**, decât în cazuri excepționale, aprobate de responsabilul de serie și de responsabilul de număr.

Studiile **oferite** revistei *Annals* nu trebuie să fi fost prezentate spre publicare altei reviste.

În cazul studiilor cu mai mulți autori, este necesar **acordul** (scris sau verbal) al fiecăruia pentru publicare.

Manuscrisele vor fi **evaluate** de specialiștii indicați de Bordul editorial, fără a se cere încuviințarea autorului. Nu este necesar ca evaluatorii să cunoască autorii studiilor respective. Aprecierea se va face **exclusiv** pe baza conținutului acestora.

Autorii au cunoștință că revista aparține atât în forma **tipărită**, cât și **on-line** (pe site-ul AOSR).

Sursele de **sprijin financiar** pentru cercetarea și elaborarea manuscrisului (granturi, burse etc.) vor fi menționate într-o **notă** de subsol, pe prima pagină.

Echipa redacțională nu-și asumă **răspunderea** pentru punctele de vedere ale autorilor și nici pentru erorile de text”.

Academy of Romanian Scientists
Annals. Series on History and Archaeology

1. ABOUT THIS JOURNAL

The journal is published from 2009 by the Historical Sciences and Archaeology Section of the Academy of Romanian Scientists.

It is open to studies on key topics of historical research, from antiquity to the present times. Special attention is paid to current matters and challenges.

The journal has the following structure: each issue focuses in *part one* on a main subject of wide interest regarding national and universal history. In *part two* are published other studies having various subjects (*Miscellanea*). *Part three* is dedicated to notes and reviews.

The **editorial board** is composed by members of the Romanian Academy and of the Academy of the Romanian Scientists, by other specialists teaching at universities in Romania, but also in France, USA and Republic of Moldova.

The journal is published under the auspices of the founding-editor-in-chief (the President of the Academy of the Romanian Scientists) and is supervised by the series editor-in-chief (the President of the *Historical Sciences and Archaeology* Section of the Academy of Romanian Scientists and by the coordinator of the issue (member of this section).

2. AUTHORS

The contributors are professors, researchers and other specialists in the field of history, political sciences, diplomacy, archaeology, demographics, museography, fine arts etc.

The authors teach at Romanian universities (located in Bucharest, Iași, Craiova, Constanța, Cluj-Napoca etc.) or work in museums, archives and scientific research institutes.

The publication of studies by postgraduate and doctoral students is encouraged.

In general, in each issue are published studies written by foreign historians. Up until now, the journal received contributions of authors from France - Jean-Paul Bled, Jacques Tobie, Petre Năsturel, Eric Anceau; Turkey - Abdin Temizer; Russian Federation - Tatiana Bitkova, V.L. Musatov, V.A. Nevejin; USA - Timotei Ursu; Sweden - Gheorghe Cristea; Serbia - Ema Miljković.

1. EDITORIAL POLICY

1. The studies are preceded by abstracts and keywords and have an appropriate critical apparatus (references to the source material), according to the academic rules.

2. The peer review is conducted by acknowledged personalities in their fields of expertise.

The list of the peer reviewers is, in alphabetical order, the following:

Surname, name and e-mail	Field	Title	Books published (3 representative examples)
Constantin BUȘE constantin.buse@istorie.unibuc.ro	- Contemporary universal history - History of diplomacy	Professor, PhD	<ul style="list-style-type: none"> • De la Bolivar la Cardenas • Din istoria relațiilor internaționale • Relații internaționale în acte și documente

<p>Corneliu - Mihail LUNGU givlea18@gmail.com</p>	<p>- Modern history - Arhivistics</p>	<p>Professor, PhD</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Revoluția română de la 1848 în context european ● Diplomația europeană și mișcarea memorandistă (1892-1896) ● Conservarea și restaurarea documentelor de arhivă
<p>Mihai RETEGAN mretegan1@gmail.com</p>	<p>- Contemporary history - History of diplomacy</p>	<p>Professor, PhD</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● 1968 - din primăvară până în toamnă ● Război politic în blocul comunist. Relații româno-sovietice în anii șaizeci ● Povestea unei trădări. Spionajul britanic în România. 1940-1944
<p>Ioan SCURTU ioanscurtu2015@gmail.com</p>	<p>- Contemporary history - History of the civilization</p>	<p>Professor, PhD</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Istoria civilizației românești ● Ideologie și formațiuni de dreapta în România ● Tezaurul României de la Moscova
<p>Ion SOLCANU isolcanu@yahoo.com</p>	<p>- History of fine arts - Medieval and modern history</p>	<p>Professor, PhD</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Artă și societate românească în secolele XIV-XVIII ● Petru Rareș ● Artă și societate în timpul lui Ștefan cel Mare
<p>Radu Ștefan VERGATTI rstvergatti@gmail.com</p>	<p>- Historical demographics - History of culture</p>	<p>Professor, PhD</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Studii de demografie istorică ● Din problematica umanismului românesc ● Constantin Brâncoveanu

3. The ethics and malpractice statement, published on the website of AOSR and on every issue of the journal, reads as follows:

“This text is an ethics and malpractice *statement* of the journal *Annals. Series on History and Archaeology*, published by the Historical Sciences and Archaeology Section of the Academy of Romanian Scientists.

Studies and other materials must be sent on the following e-mail address: editura.aosr@gmail.com

Papers must have an **abstract** containing a maximum of 10 to 15 lines and 7 to 8 **keywords**.

At the bottom of the first page the papers must mention the **scientific degree** of the author and **the institution** where he (she) is currently working.

The author commits to fully comply with the ethics and malpractice **standards** and with the **legislation** on copyright.

The submissions must be **original**, representing the author's own contribution, without being susceptible to plagiarism.

Bibliographical sources must be indicated in accordance with the rules approved by the Romanian Academy.

The coordinator of the issue and the series editor-in-chief shall ensure that plagiarism or any illegal appropriation of other authors' work **is not allowed**.

The papers already published in the same language **in other publication** will be not admitted, unless in exceptional cases approved by the coordinator of the issue and the series editor-in-chief.

The papers that will be **sent to this journal** do not have to be previously submitted for publication elsewhere.

In the case of studies with multiple authors, the **consent** (written or verbal) of each of them is needed for publication.

The manuscripts will be **peer reviewed** by the specialists indicated by the editorial board, the author's consent not being required. It is not necessary that the peer reviewers know the authors of the papers concerned. The review will be based **exclusively** on the manuscript's content.

The authors acknowledge that the journal is published both the **hard-copy** and **online versions** (this late on the website of AOSR).

The sources of the **financial support** provided for research purposes and for the drafting of the manuscript (grants, scholarships, etc.) must be included in a **footnote**, on the first page.

The editorial board takes no **responsibility** for the views of the authors or text errors